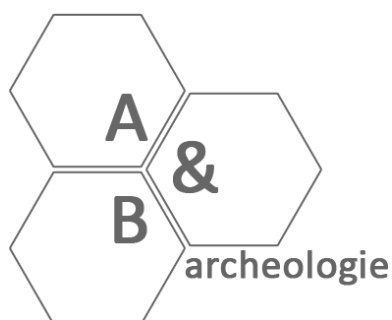

Nota Brugge Predikherenrei 15A

Verslag van Resultaten

Bert ACKE, Maarten BRACKE, Paulien FONTEYN en Gwendy WYNS

3-10-2024

Titel: Nota Brugge Predikherenrei 15A

Erkend archeoloog: Maarten Bracke, OE/ERK/Archeoloog/2015/00036

Auteurs: Bert Acke, Maarten Bracke, Paulien Fonteyn en Gwendy Wyns

Projectcode bureauonderzoek: 2020I437

Bureauonderzoek: <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/16903>

Projectcode proefsleuvenonderzoek: 2024I160

Intern projectnummer: 2024.124

Locatiegegevens: West-Vlaanderen, Brugge, Predikherenrei 15A

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 70694,077 en Y: 211438,56; X: 70830,78 en Y: 211514,55

Oppervlakte plangebied: 1582m²

Oppervlakte advieszone: 1582m²

Kadastergegevens: Brugge, afdeling 2, sectie B, perceel 285W

Topografische kaart: /

Betrokken actoren: Bert Acke (assistent-archeoloog), Maarten Bracke (erkend archeoloog), Paulien Fonteyn (erkend archeoloog) en Gwendy Wyns (assistent-archeoloog) en initiatiefnemer

Wetenschappelijke advisering: /

Plaats en datum: Moerbeke-Waas, 3/10/2024

© Acke & Bracke bv, Dorpvaart 76, 9180 Moerbeke-waas. De auteurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de auteurs.

1.	INLEIDING	4
1.1.	WETTELIJK KADER	4
1.1.1.	VRAAGSTELLINGEN	4
1.1.2.	RANDVOORWAARDEN	4
1.2.	WERKWIJZE EN STRATEGIE	8
1.2.1.	MOTIVERING ONDERZOEKSSTRATEGIE	8
1.2.1.	ORGANISATIE VAN HET VOORONDERZOEK	9
1.2.2.	ADVIES SPECIALISTEN	11
1.2.3.	WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING	11
1.2.4.	SELECTIE BRONNEN	11
2.	ASSESSMENT	12
2.1.	AARDKUNDIGE OPBOUW	12
2.2.	ASSESSMENT SPOREN	16
2.3.	ASSESSMENT VONDSTEN	23
2.4.	ASSESSMENT STALEN	28
2.5.	ASSESSMENT CONSERVATIE	28
2.6.	DATERING, INTERPRETATIE EN CONFRONTATIE MET VOORGAANDE ONDERZOEKSFASES	29
3.	SYNTHESE	32
3.1.	ARCHEOLOGISCH VERWACHTINGSPATROON	32
3.2.	BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	33
4.	SAMENVATTING	36
5.	BIBLIOGRAFIE	38
6.	BIJLAGES	39

1. Inleiding

1.1. Wettelijk kader

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen te Brugge Predikherenrei 15A (provincie West-Vlaanderen), gelegen binnen de afgebakende archeologische zone van de historische stadskern van Brugge, waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 300m² of meer bedraagt en de bodemingrepen groter zijn dan 100m², dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.1.1. Vraagstellingen

In het programma van maatregelen van de bureaustudie¹ werden volgende onderzoeksvragen opgenomen:

- Hoe is de bodemopbouw?
- Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?
- Zijn er archeologische sporen aanwezig?
- Welke spoorcategorieën komen voor?
- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?
- Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Kunnen de aangetroffen archeologische sporen gekoppeld worden aan de invulling van het terrein zoals die te zien is op de historische kaarten?
- Kan een archeologische site uitgesloten worden?
- Is een vervolgonderzoek noodzakelijk, en zo ja, wat is de afbakening en aan welke modaliteiten (strategie, onderzoeksvragen) moet dit voldoen?

1.1.2. Randvoorwaarden

In het programma van maatregelen van de bureaustudie werd het volgende omschreven: *‘Het plangebied komt volledig in aanmerking voor verder vooronderzoek, met die uitzondering dat er geen proefsleuven en -putten worden aangelegd in de te behouden gebouwen. De bodemingrepen zijn hier beperkt in diepte (30cm voor de vloer) of smal en sleufvormig (nutsleidingen). Indien bij het vooronderzoek in de zone buiten de gebouwen echter vastgesteld wordt dat er zich een relevant*

¹ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/16903>

archeologisch niveau binnen de verstoringsdiepte in de gebouwen kan bevinden, dan kan de erkende archeoloog dit meenemen in zijn advies voor een verdere opgraving.

- 1) Het verder vooronderzoek kan pas aanvatten na de sloop van de gebouwen en opbraak van de verhardingen. Hierbij is het van belang dat de bodemingrepen tot een minimum beperkt blijven en dat er bvb. geen funderingen uitgetrokken worden of kelders worden verwijderd. Op die manier wordt vermeden dat er niet-gedocumenteerd archeologisch erfgoed beschadigd wordt. Bodemplaten/vloeren/verhardingen mogen uitgebroken worden, eventuele funderingslagen eronder niet. Deze kunnen pas verwijderd worden indien het vooronderzoek heeft aangetoond dat er geen archeologische site aanwezig is, of – indien er wel een site aanwezig is – tijdens/na een eventuele opgraving van het terrein.*
- 2) Het verder vooronderzoek dient gefaseerd te gebeuren, volgens de fasering van de afbraak: eerst het onderzoek in de zuidelijke zone, in een tweede fase het onderzoek in de noordelijke zone. Na elke fase wordt een nota ter aktename ingediend bij Onroerend Erfgoed. De bouwwerken op een zone kunnen pas starten na aktename van de nota indien er geen verdere opgraving nodig is, of na een opgraving van de zone indien nodig.'*

Het archeologisch vooronderzoek kon in één fase uitgevoerd worden. Zowel het noordelijke als het zuidelijke deel kon archeologisch bekeken en onderzocht worden. Er diende evenwel rekening gehouden te worden met enkele factoren, meer bepaald veiligheid en stabiliteit. Er blijft immers een gebouw (centraal in het noordelijke deel) behouden en het terrein wordt volledig rondom begrensd door bewoning en hoge tuilmuren. Daarenboven bevinden zich nog werkende nutsleidingen doorheen het terrein. Ook de toegangsweg en een deel van de verharding in het zuiden werd behouden omwille van het werfverkeer en stabiliteit. De reële onderzoekbare zone kwam hierdoor lager te liggen, maar desondanks kon een goede inschatting gemaakt worden van het archeologisch potentieel en de eventuele impact van de geplande werken daarop. Ook de hoge grondwatertafel bemoeilijkte het archeologisch vooronderzoek. Het niveau ervan situeerde zich ter hoogte van de C-horizont.

Figuur 1 Zicht op het zuidelijke deel met centraal op het terrein het te behouden gebouw, aan de westelijke zijde hoge tuin- en gevelmuren (foto richting het noorden).

Figuur 2 Zicht op het uiterste zuidelijke deel met rechts de toegangsweg naar de Predikherenrei (foto richting het zuiden).

Figuur 3 Doorgang voor de kraan tussen de zuidelijke en noordelijke zone door het te behouden gebouw (foto richting het zuiden).

Figuur 4 Zicht op het noordelijke deel van het plangebied (foto richting het oosten).

1.2. Werkwijze en strategie

1.2.1. Motivering onderzoeksstrategie

Op basis van het bureauonderzoek werd in het programma van maatregelen van de archeologienota een verder vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven en proefputten opgelegd. Het onderzoek diende uitgevoerd te worden volgens de bepalingen in de Code van Goede Praktijk en de voorwaarden opgenomen in het programma van maatregelen horende bij de archeologienota. De erkende archeoloog kan enkel mits gefundeerde motivatie afwijken van sommige van deze bepalingen en voorwaarden.

Het onderzoek vond plaats op een site met een complexe verticale stratigrafie. Het proefsleuvenplan zoals opgenomen in de bureaustudie voorzag in de aanleg van 2 parallelle NO-ZW georiënteerde proefsleuven in het zuidelijke deel en één NW-ZO georiënteerde proefsleuf in het noordelijke deel. Dit sleuvenplan kon grotendeels gevolgd worden, maar de 2 zuidelijke sleuven dienden wel ingekort te worden omwille van stabiliteit en de aanwezigheid van verhardingen voor de toegangsweg tot de werf. Er werd wel een bijkomende proefput (sleuf 4) aangelegd in het zuidwesten. De proefsleuven en proefput werden machinaal aangelegd tot op het eerste archeologisch niveau, wat in alle gevallen de C-horizont betreft. In het noordelijke deel was dit op ca. 90 à 100cm onder het maaiveldniveau; in het zuidelijke deel bedroeg dit ca. 150 à 160cm. Er kan op het terrein uitgegaan worden van een algemene bodemverstoring tot maximaal ca. 80cm diepte voor aanleg van funderingen, nutsleidingen, verhardingen, met plaatselijk (in de oprit) diepere ingrepen voor het aanleggen van een septische put, een regenwaterput en infiltratiekragen. In de te behouden gebouwen wordt enkel de bestaande vloer uitgedolven en vervangen door een nieuwe vloer (bodemingreep ca. 30cm) en zullen enkele diepere smalle sleufvormige uitgravingen gebeuren voor de aanleg van nieuwe nutsleidingen. Het huidige maaiveldniveau bevindt zich op +5,6m TAW in het noorden en stijgt richting het zuiden naar +5,9m TAW. Het archeologisch vlakniveau situeert zich op ca. 4,7m TAW in het noorden en op ca. 4,3m TAW in het zuiden. Voor de uitgraving werd gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak van 1,40m breed. De grond werd gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Na de voltooiing van de registratie van de sleuven werden deze gedicht.

Het projectgebied heeft een totale oppervlakte van ca. 1582m² groot. In totaal werd 78m² (5%) onderzocht door middel van proefsleuven. In stedelijke context is de dekkingsgraad dikwijls lager dan 12,5% zoals opgenomen in de Code van Goede Praktijk (te verdelen over 10% sleuven en 2,5% dwarssleuven/volgsleuven/kijkvensters). Bovendien wordt het centrale gebouw behouden, diende rekening gehouden te worden met stabiliteit en veiligheid (buffers ten opzichte van de aanpalende gebouwen/tuinmuren) en de verhardingen van de toegangsweg en werfzone in het zuidelijke deel. Het vooronderzoek kon evenwel een goede inschatting maken van het archeologisch potentieel ten opzichte van de geplande werken.

Het archeologisch vooronderzoek werd uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk. Aangezien alle metingen gebeurden met een GPS-aangestuurd systeem met precisie van 1cm werd voorafgaand het veldwerk geen hoofdmeetsysteem aangelegd. Elke proefput en proefsleuf werd beschouwd als een individuele werkput. De aangelegde vlakken en de storten werden onderzocht met een metaaldetector van het type XP Deus, dit leverde enkele relevante vondsten op. Het archeologisch vlak

werd opgeschoond. Hierbij werden enkele archeologische sporen en lagen aangetroffen. Alle sleuven en profielen kregen een uniek nummer, werden beschreven en geregistreerd via foto's en opmetingen. De foto's werden genomen met een camera van het merk Ricoh WG-6. Er werd enkele inventarisnummers uitgedeeld aan vondstmateriaal. Relevante delen van de putwandprofielen werden opgeschoond en geregistreerd als referentieprofiel. In totaal werden 3 referentieprofielen geplaatst verspreid over het terrein om een goed inzicht te krijgen in de algemene bodemopbouw. Alsook om een goede validering te kunnen opmaken tussen het archeologische niveau en de impact van de geplande werken.

1.2.1. Organisatie van het vooronderzoek

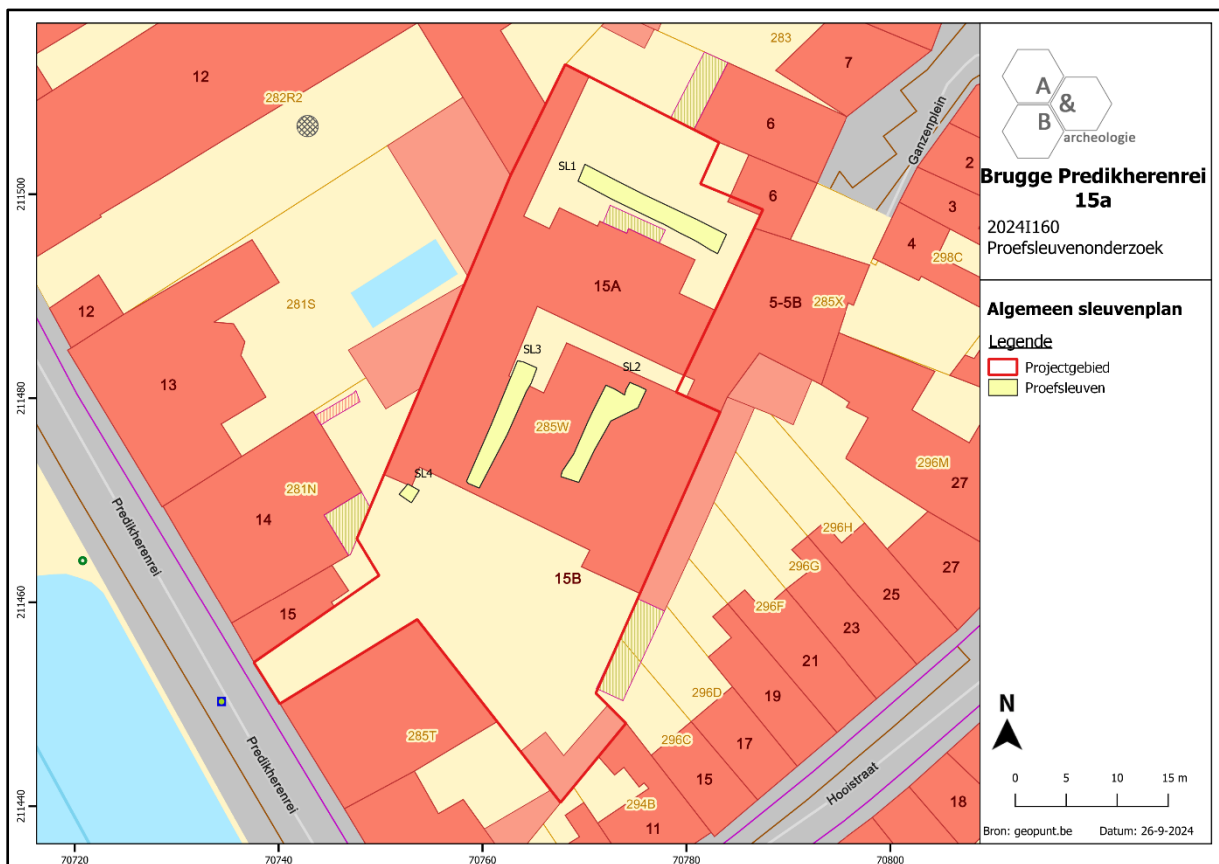
Het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd op donderdag 26 september. Het kraanwerk werd uitgevoerd door SA Grondwerken. Maarten Bracke trad op als erkend archeoloog, Bert Acke, Paulien Fonteyn en Gwendy Wyls als assistent-archeologen. De sleuven werden opgemeten met een GPS-toestel door assistent-archeoloog Paulien Fonteyn. Paulien Fonteyn stelde na het onderzoek de plannen op in Gis. Gwendy Wyls hielp mee met de verwerking van het vondstmateriaal.

Figuur 5 Sfeerbeeld bij aanvang van het vooronderzoek (sleuf 1 in het noordelijke deel).

Figuur 6 Sfeerbeeld tijdens de opmetingen, met op de voorgrond één van de recentere muurmassieven.

Figuur 7 Het algemeen sleuvenplan geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).

1.2.2. Advies specialisten

Niet van toepassing.

1.2.3. Wetenschappelijke advisering

Raakvlak.

1.2.4. Selectie bronnen

De bekrachtigde archeologienota² van deze site werd als voornaamste bron aangewend.

² <https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/16903>

2. Assessment

2.1. Aardkundige opbouw

Brugge bevindt zich op de grens van de kustvlakte en de zandstreek. De stad ontwikkelde zich op drie zandruggen aan de Reie, de rivier die als hoofdadere de stad doorkruiste van zuid naar noord, met name van het Minnewater tot aan de Dampoort. Net voor het Minnewater komen de Kerkebeek en de Reie samen. In de Reie vloeiden nog de secundaire waterloopjes Boterbeek, Vuldersreitje en misschien ook de Lane. Van dit geheel is door de eeuwen heen handig gebruik gemaakt voor de water- aan- en afvoer en de opeenvolgende omgrachtingen. De historische kern van Brugge vertoont een eivorm en wordt begrensd door de laatmiddeleeuwse vestinggordel. Door het sterk verstedelijkt landschap valt de oorspronkelijke topografie vaak moeilijk te lezen. De stadsontwikkeling is echter in grote lijnen te volgen aan de hand van het stratenpatroon en het verloop van de Reie. Recente bodemkundige waarnemingen hebben nieuwe inzichten gegeven in de vermoedelijk oorspronkelijke loop van de Reie enerzijds, en in de aanwezigheid van grote natte plekken in de stad anderzijds. Er kon worden aangetoond dat de Groene Rei wellicht het natuurlijke traject van de Reie vertegenwoordigt, terwijl de Kraanrei eerder gegraven lijkt, gebruik makend van enkele bestaande natuurlijke depressies. Bovendien heeft archeologisch onderzoek op verschillende plaatsen kunnen vaststellen dat de Reie - weliswaar een kleine beek, maar uitwaterend in een getijdengeul - over een brede overstromingszone beschikte. Het plangebied bevindt zich buiten de invloedssfeer van de Reie. De kernstad van Brugge is gelegen op een iets hogere, westoost georiënteerde opduiking in het landschap, het plangebied ligt daar ten zuidoosten van, op lagere gronden. Het maaiveld op het plangebied bevindt zich tussen ca. +5,80m en +6,20m TAW, met de hoogste waarden in het zuidelijke deel. De gronden ten noorden en oosten zijn duidelijk lager gelegen, die ten westen hoger. De potentiële bodemerosiekaart toont, gezien de ligging in stadscontext, dat er geen informatie beschikbaar is voor het projectgebied.

Het plangebied wordt gekarteerd als OB. Soms wordt het bodemprofiel door het ingrijpen van de mens gewijzigd of vernietigd (kunstmatige gronden). De bodems in de bebouwde zone (OB) zijn daar een voorbeeld van. Ten noorden sluit Brugge aan op de kustpolders, ten zuiden op de zandstreek. Het stadsdeel rond het plangebied behoort ook tot de zandstreek.

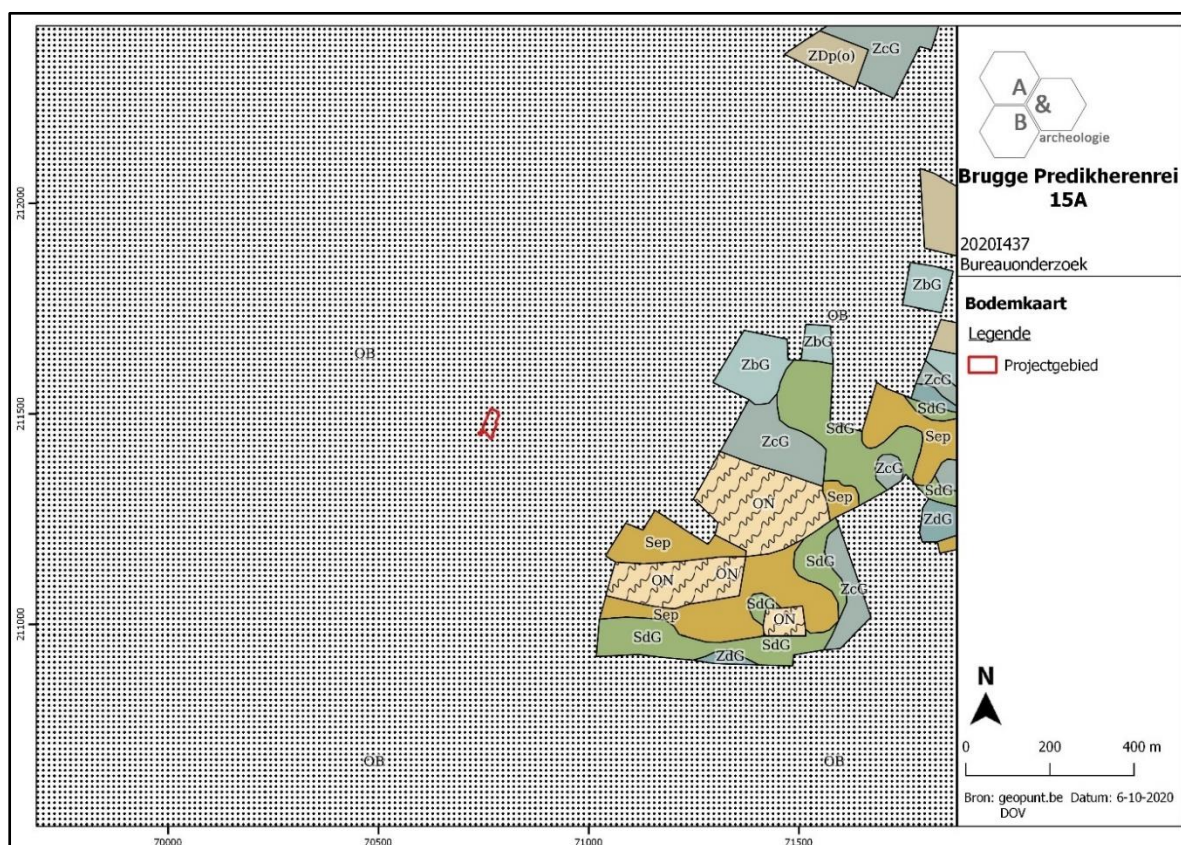
De aardkundige opbouw van het projectgebied werd tijdens het proefsleuvenonderzoek vastgesteld via 3 profielputten verspreid over het terrein. Alle profielen vertonen quasi eenzelfde bodemopbouw waarbij minstens 2 teelaardeniveaus gevolgd worden door de C-horizont.

Bij profiel 1 (sleuf 1 – noorden) bestaat de bodem uit een 50cm dikke zandige en humeuze Ap1 met een donkergrijze tot zwarte kleur. Deze wordt gevolgd door de Ap2 die iets lichter is van kleur en baksteen- en kalkbrokken bevat (spoor 3). Vanaf een diepte van ca. 90 à 100cm onder het maaiveldniveau situeert zich de gelige zandige C-horizont. Deze is sterk waterverzadigd. Profiel 2 situeert zich eerder centraal op het terrein, in het noordelijke deel van sleuf 2. In dit profiel kan een 40cm dikke Ap1 onderscheiden worden gevolgd door de Ap2 (spoor 8) die tot minstens 160cm diep onder het maaiveldniveau reikt. De Ap2 kenmerkt zich door een grote hoeveelheid kalkbrokjes in de vulling. De C-horizont werd niet geattesteerd. Profiel 3 in het zuidelijke deel van sleuf 2 bestaat uit een verstoord pakket van ca. 40cm dik, gevolgd door de Ap1 van 20cm dik. Hieronder situeert zich een

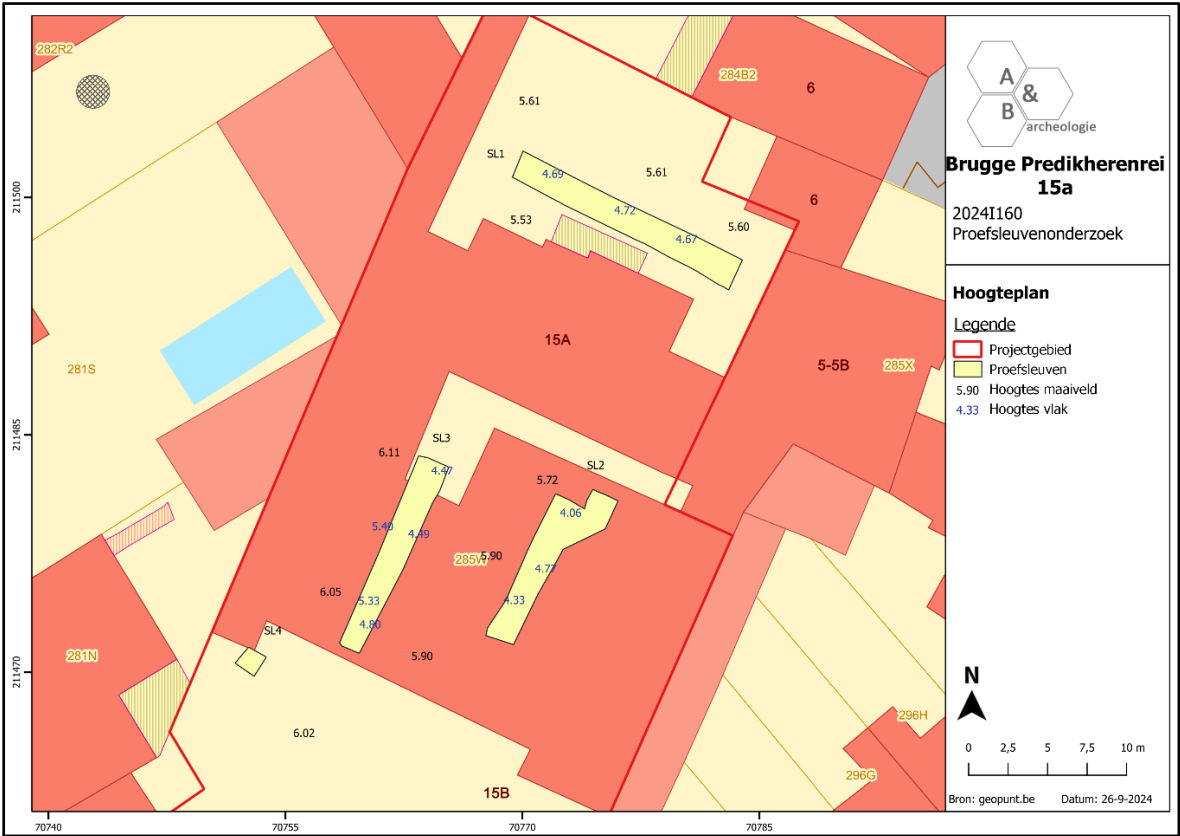
15cm dik grijsig vermengd laagje met kalkbrokjes. Vanaf 75cm onder het maaiveldniveau bevindt zich de Ap2 (spoor 9) voorzien van baksteenbrokken en houtskoolspikkels. Vanaf 160cm diepte gaat deze over in de gelige zandige en waterverzadigde C-horizont.

De C-horizont vormt het enige relevante archeologische niveau waarin zich sporen aftekenen. Deze situeert zich onder het maaiveldniveau vanaf 90 à 100cm in het noorden tot 160cm in het zuiden.

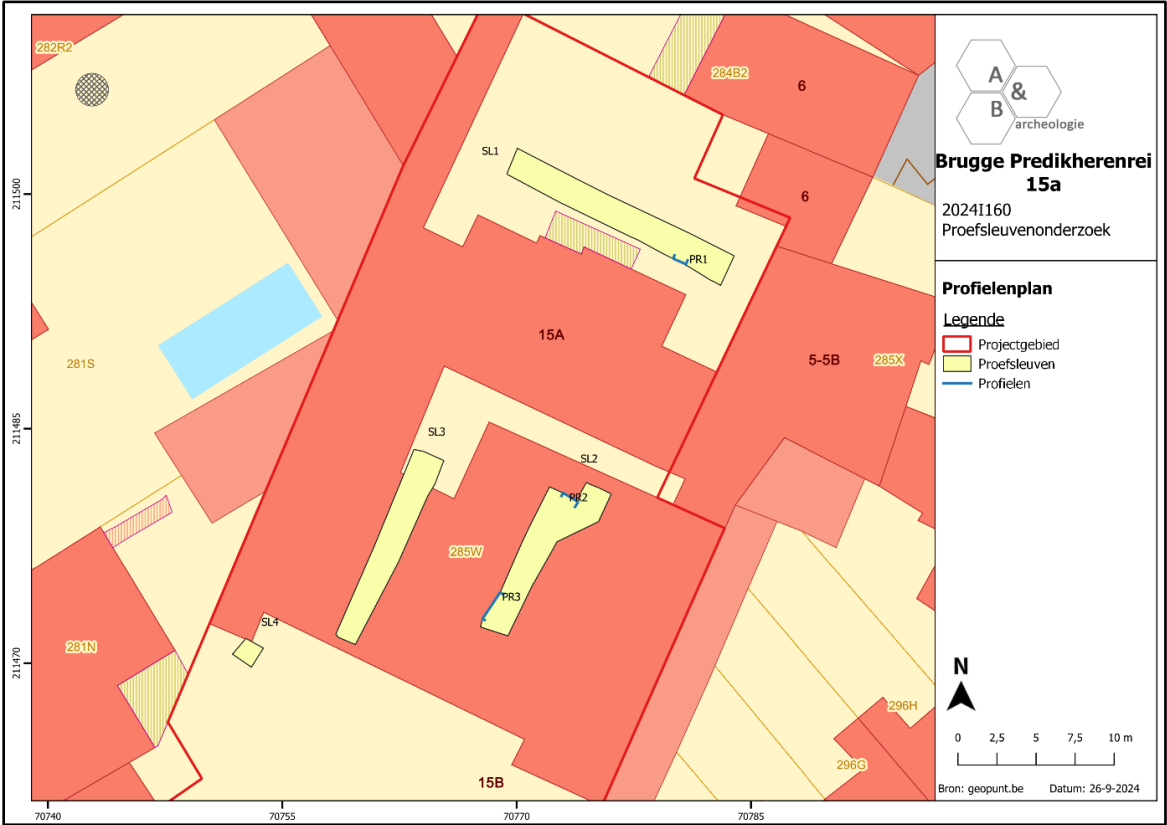
Er kan op het terrein uitgegaan worden van een algemene bodemverstoring tot maximaal ca. 80cm diepte voor aanleg van funderingen, nutsleidingen, verhardingen, met plaatselijk (in de oprit) diepere ingrepen voor het aanleggen van een septische put, een regenwaterput en infiltratiekragen. In de te behouden gebouwen wordt enkel de bestaande vloer uitgebroken en vervangen door een nieuwe vloer (bodemingreep ca. 30cm) en zullen enkele diepere smalle sleufvormige uitgravingen gebeuren voor de aanleg van nieuwe nutsleidingen. Het huidige maaiveldniveau bevindt zich op +5,6m TAW in het noorden en stijgt richting het zuiden naar +5,9m TAW. Het archeologisch vlakniveau situeert zich op ca. 4,7m TAW in het noorden en op ca. 4,3m TAW in het zuiden.

Figuur 8 Uitsnede uit de bodemkaart (bron: bureaustudie en geopunt.be).

Figuur 9 Algemeen proefsleuvenplan met aanduiding van de hoogtemetingen, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).

Figuur 10 Algemeen proefsleuvenplan met aanduiding van de profielen, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).

Figuur 11 Zicht op profiel 1 in sleuf 1 (noordelijke deel) – het niveau van de C-horizont is sterk waterverzadigd.

Figuur 12 Zicht op profiel 2 in sleuf 2 (noordelijke deel van sleuf 2) – uitsluitend teelaardepakketten.

Figuur 13 Zicht op profiel 3 in sleuf 2 (zuidelijke deel van sleuf 2) – het niveau van de C-horizont is onderaan te zien als het verspoelde niveau.

2.2. Assessment sporen

Tijdens het onderzoek werden 9 spoornummers uitgedeeld aan lagen en sporen. Voor de beschrijving van de lagen wordt ook verwezen naar het hoofdstuk van ‘2.1. aardkundige opbouw’.

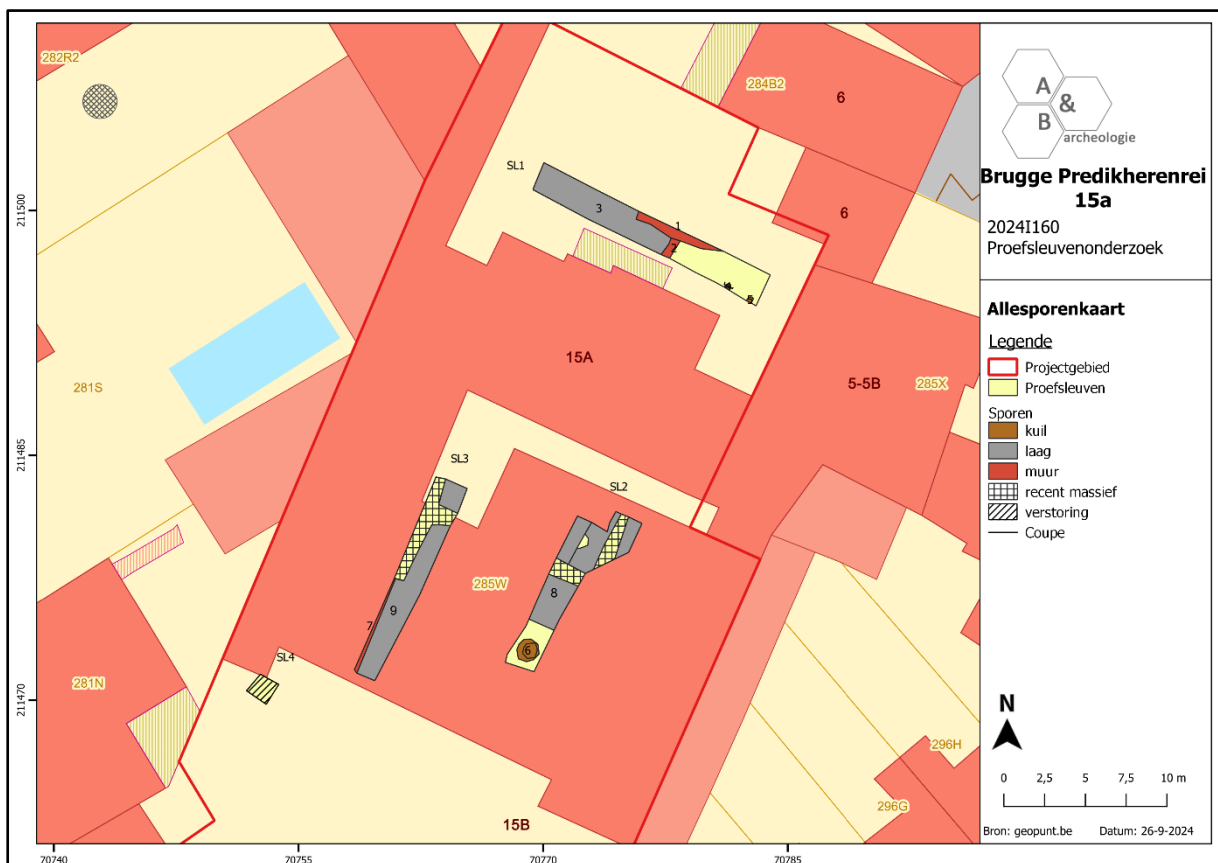
In sleuf 1 werden 5 sporen opgetekend. Het gaat om twee muurfunderingen of restanten (S1 en S2) ervan, het grondvlak (laag S3) en twee kuiltjes (S4 en S5). S1 heeft een NW-ZO oriëntatie en bestaat nog deels uit rode en gelige bakstenen gevat in een witgrijze kalkmortel langs de westelijke zijde; aan de oostelijke zijde is enkel nog een uitbraakspoor waar te nemen. Aansluitend op deze fundering sluit S2 aan richting het zuidwesten. S2 bestaat uitsluitend nog uit een 10cm dikke witgrijze kalkmortel. Ten westen van deze fundering situeert zich laag S3 die geïnterpreteerd kan worden als een postmiddeleeuwse cultuurlaag waarin baksteen- en kalkbrokken op te merken zijn. Aan de oostelijke zijde van de fundering S2 bevindt zich de gelige zandige C-horizont waarbinnen 2 kleinere kuiltjes (S4 en S5) opgemerkt kunnen worden. Beide sporen zijn donkergrijsbruin van kleur en bevatten houtskool en baksteenbrokken. S4 werd ter controle gecoupeerd en bleek ca. 10cm diep bewaard te zijn. In de vulling werd laatmiddeleeuws vondstmateriaal ingezameld.

In sleuf 2 werden recente muurmassieven van het voormalige gebouw vastgesteld meteen vanaf het maaiveldniveau. Deze funderingen reiken tot ca. 50cm diep in de bodem. Het noordelijke deel van de sleuf werd op een eerste vlakniveau aangelegd en bestaat hier uit een laat/postmiddeleeuwse cultuurlaag S8. Archeologische sporen werden hierin niet waargenomen. Het zuidelijke deel werd naar een tweede vlakniveau aangelegd op het niveau van de C-horizont. Hier bleek een afgeronde kuil S6 aanwezig te zijn. In de vulling werden bij de aanleg vondsten (steengoed en grijs aardewerk) uit de 15de/16de eeuw ingezameld.

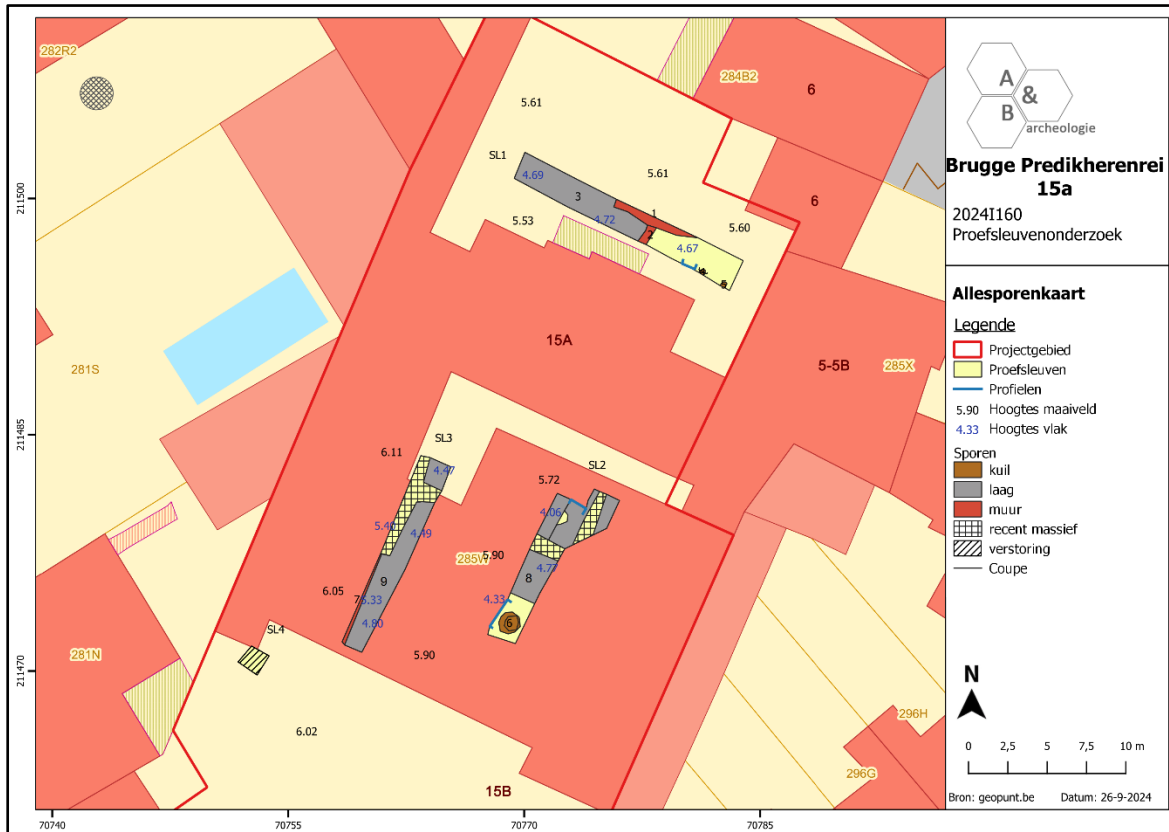
In sleuf 3 werden eveneens recente muurmassieven vastgesteld, maar ook een iets oudere postmiddeleeuwse muur in gelige en rode baksteen (S7). De muur kent een NO-ZW verloop. Het vlakniveau bestaat uitsluitend uit een laat/postmiddeleeuwse cultuurlaag S9 waarin metaal- en aardewerkvondsten uit de 15de-17de eeuw werden ingezameld.

In de proefput (sleuf 4) werden uitsluitend recente verstoringen waargenomen.

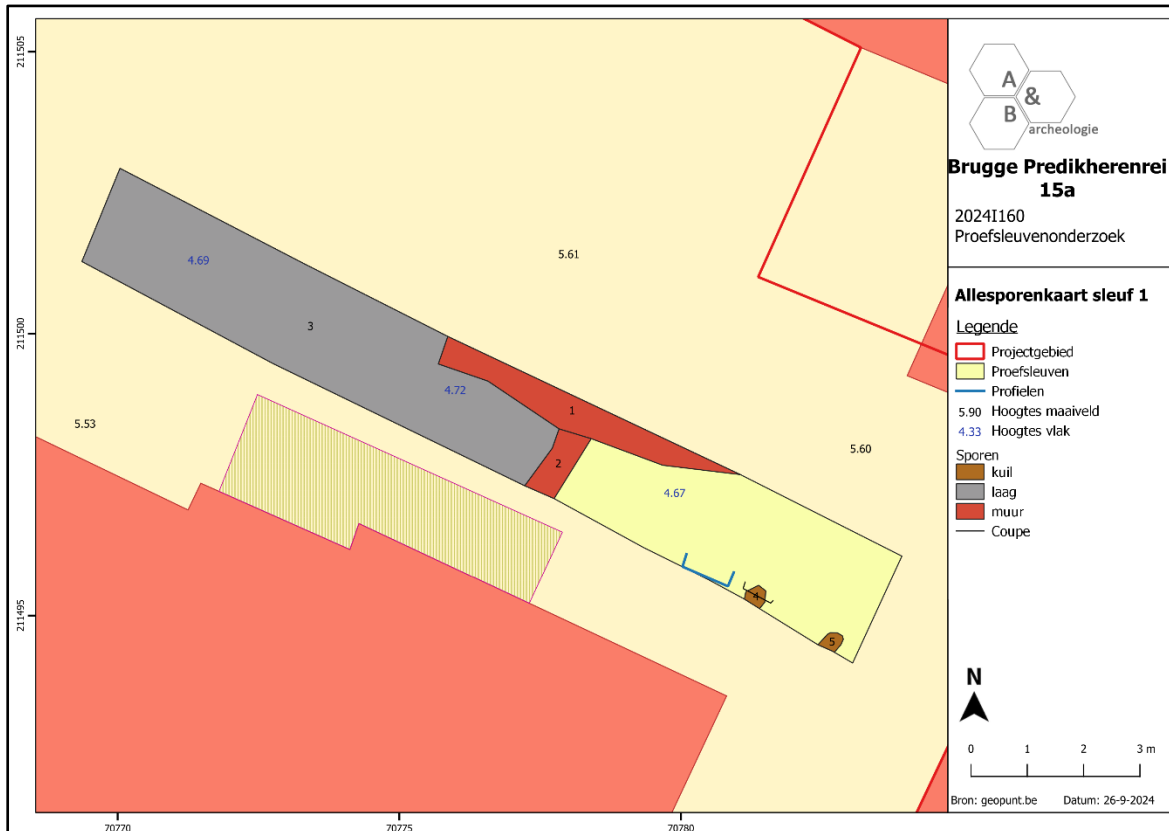
De cultuurlaag S3 (sleuf 1), S8 (sleuf 2) en S9 (sleuf 3) kunnen qua vulling, diepte en periodisering aan elkaar gelinkt worden en wijzen op een langdurig gebruik van het terrein als achtererf (tuinen) sinds de late/postmiddeleeuwen. Wel bevinden zich effectief grondsporen op het niveau van de C-horizont op respectievelijk 90cm diepte in het noorden tot 150cm diepte in het zuiden. De C-horizont vormt het enige relevante archeologische niveau.

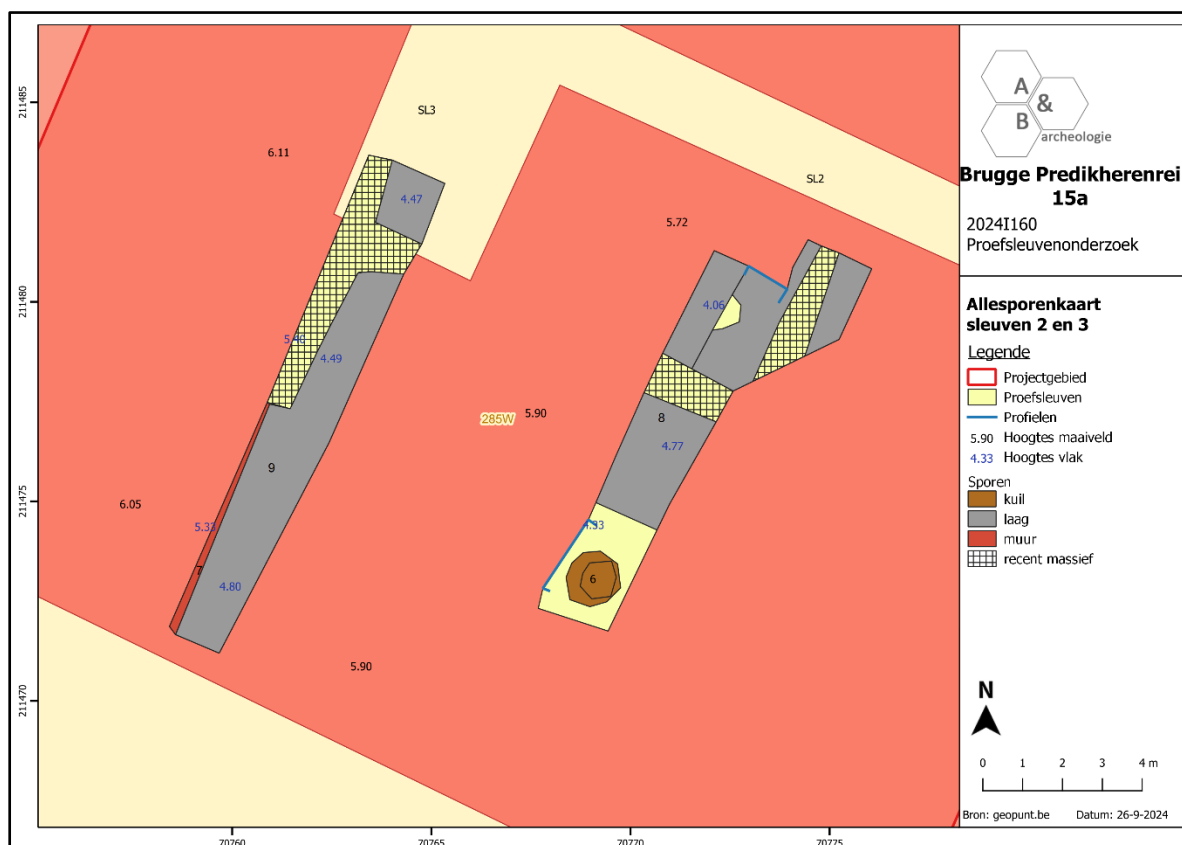
Figuur 14 Algemeen sporenplan geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt).

Figuur 15 Algemeen sporenplan geprojecteerd op het GRB met aanduiding van de hoogtes (bron: geopunt).

Figuur 16 Detailplan van sleuf 1 (noordelijke deel).

Figuur 17 Detailplan van de sleuven 2 en 3 (zuidelijke deel).

Figuur 18 Zicht op sleuf 1.

Figuur 19 Zicht op het muurrestant S1.

Figuur 20 Zicht op de uitbraaksporen S1 en S2.

Figuur 21 Coupe op kuil S4. Grondwater bemoeilijkt het coupeerwerk.

Figuur 22 Zicht op kuil S6 in sleuf 2. Gezien de diepte en het grondwater werd het spoor niet opgeschoond.

Figuur 23 Zicht op sleuf 3 met links de recentere muur S7 en achteraan de recente muurmassieven.

Figuur 24 Verstoringen ter hoogte van proefput 4.

2.3. Assessment vondsten

Tijdens het onderzoek werd 7 inventarisnummers uitgedeeld aan vondstmateriaal (aardewerk, metaal, bot en natuursteen), zowel aangetroffen in lagen als in sporen tijdens de aanleg van het vlak, bij het couperen of bij metaaldetectie.

In kuil S4 werden 5 fragmenten aardewerk ingezameld. Het gaat om een gietsnep van een teil in grijs aardewerk, drie scherven vroeg rood met sporen beroeting en een fragment van een bord in majolica met sgraffito (inv. 1). Bijkomend werden nog 4 fragmenten dierlijk botmateriaal aangetroffen (inv. 2). Het ensemble kan gedateerd worden in de late middeleeuwen.

In kuil S6 werden 9 scherven aangetroffen (inv. 3). Het ensemble bestaat uit drie fragmenten grijs aardewerk waaronder een rand van een voorraadpot, en 6 fragmenten steengoed (Raeren en Westerwald) toebehorend aan kruiken. Het ensemble kan ook hier in de late middeleeuwen geplaatst worden.

In de cultuurlaag S8 (inv. 4) werd 7 scherven ingezameld. Het gaat om een rood geglazuurde papkom met groen glazuur aan de binnenzijde, om 3 fragmenten steengoed (Raeren) en drie fragmenten van majolica bord met blauwkleurig dambordpatroon. Het ensemble is divers en kan ruimer in de postmiddeleeuwen gedateerd worden.

In de cultuurlaag S9 (inv. 6) werd een fragment van een kanonskogel in een witte natuursteen teruggevonden. Mogelijk zou het ook om een onderdeel van een tuinornament kunnen gaan.

Als laatste werden via metaaldetectie nog enkele metaalvondsten aangetroffen in de cultuurlagen. Het gaat onder meer om een Franse rekenpenning met ruitschild uit de late 15de eeuw (inv. 5 – S8), een koperen pommel van een zwaard/sabel (inv. 7 – S9), een Korte van Karel V uit ca. 1540 (inv. 7 – S9) en een duit van Albrecht en Isabella uit ca. 1610 (inv. 7 – S9). De metaalvondsten sluiten net als het aardewerk aan qua periodisering in de late/post middeleeuwen.

Figuur 25 Selectie van het aardewerk uit kuil S4 (sleuf 1 – inv. 1).

Figuur 26 Selectie van het aardewerk uit kuil S6 (sleuf 2 – inv. 3).

Figuur 27 Selectie van het aardewerk uit de cultuurlaag S8 (sleuf 3 - inv. 4).

Figuur 28 Fragment van een mogelijke kanonsbal in natuursteen (sleuf 3 - inv. 6).

Figuur 29 Franse ruitschild rekenpenning late 15de eeuw (sleuf 2 – S8 – inv. 5).

Figuur 30 Duit van Albrecht en Isabella ca. 1610 (sleuf 3 – S9 – Inv. 7).

Figuur 31 Mogelijk onderdeel van een pommel van een zwaard/sabel (sleuf 3 – S9 – inv. 7).

Figuur 32 Dierlijk botmateriaal uit kuil S4 (inv. 2).

2.4. Assessment stalen

Er werden geen grondstalen ingezameld.

2.5. Assessment conservatie

Niet van toepassing. De aangetroffen vondsten zijn stabiel genoeg en vereisen geen bijzondere conservatiemaatregelen.

2.6. Datering, interpretatie en confrontatie met voorgaande onderzoeksfases

Het plangebied behoort tot de stadskern van Brugge, en maakt deel uit van het zgn. Langestraatkwartier, ten oosten van de kern en genoemd naar de hoofdas. In 1234 hadden de dominicanen - of predikheren - aan het begin van de Langestraat hun klooster opgericht, deze predikheren gaven later hun naam aan de Predikherenrei. In 1297 wordt het kwartier, en dus ook het plangebied, opgenomen binnen de tweede stadsomwalling en zal het effectief deel gaan uitmaken van het stadsweefsel. Mogelijk behoorde het plangebied in de 13de eeuw tot het kloosterdomein, maar dat kan niet gestaafd worden op basis van historische kaarten, die pas vanaf eind 15de eeuw beschikbaar zijn. Een ingrijpende gebeurtenis met rechtstreekse invloed op de onmiddellijke omgeving van het plangebied is het doortrekken van de Coupure in 1751, waardoor de Predikherenrei ontstond en bestaande straten (bvb. de Hooistraat ten oosten van het plangebied) werden doorsneden. Deze Hooistraat, alsook het Ganzenplein en de Ganzenstraat ten noorden van het terrein, gaan terug tot de middeleeuwen, maar de Predikherenrei is dus recenter van oorsprong. Uit het historisch kaartmateriaal kan afgeleid worden dat het plangebied vermoedelijk lange tijd grotendeels onbebouwd was. Op de kaart van Jacob van Deventer uit 1560, een voor die tijd betrouwbaar document, is de Ganzenstraat en de Hooistraat te zien, alsook het Ganzenplein net ten noorden van het plangebied. Het terrein is vermoedelijk te situeren deels ter hoogte van de bebouwing aan dit plein, en deels ter hoogte van een groen, open binnengebied. Op de kaart van Marcus Gerards uit 1562-1563 is ten zuiden van het Ganzenplein een waterloopje te zien, dat mogelijk deels ter hoogte van het plangebied is te situeren. Ook hier toont de kaart bewoning langsheen de omliggende straten en een groot, grotendeels onbebouwd binnengebied. Het is niet uit te sluiten dat de meest zuidelijke bebouwing aan het Ganzenplein zich uitstrekte tot op het plangebied. De kaarten van Guicciardini uit 1581, van Sanderus uit 1641 en De Wit uit 1709 tonen een gelijkaardig beeld. De kaart van Janssens, uit 1777, toont dat het plangebied zich bevindt ter hoogte van een onbebouwd binnengebied. Het waterloopje dat sinds eind 16de tot begin 18de eeuw op de kaarten wordt weergegeven op of nabij het terrein, is vanaf de kaarten van eind 18de eeuw niet meer aangeduid. De kaart van Senefelder uit 1820, en die van Crowe uit 1850, tonen eveneens dat het plangebied zich bevindt ter hoogte van een onbebouwd binnengebied. Ten noorden van de Ganzenstraat worden een aantal bleekweiden weergegeven, mogelijk was het plangebied ook als dusdanig in gebruik. De Poppkaart uit 1865 toont iets meer detail. Het terrein is grotendeels onbebouwd, maar de benaming 'Caserne du Rasphuis' wordt vermeld ter hoogte van het plangebied. Dit was in oorsprong een gevangenis voor vrouwen waar ze de stokjes voor het aanmaakhout moesten raspen; deze gebouwen van het Rasphuis zijn gelegen langsheen de Hooistraat en strekten zich vermoedelijk niet uit tot op het plangebied. Een beluikje - bestaande uit een aantal kleine woningen rond een middenplaats - dat aansluit op het Ganzenplein valt vermoedelijk deels binnen het noordelijke deel van het plangebied. De topografische kaarten van eind 19de-begin 20ste eeuw tonen weinig detail voor het plangebied; hoewel afgaande op de bouwstijl het huidige noordelijke gebouw kan teruggaan tot de late 19de eeuw, is het niet te herkennen op de topografische kaarten. Op een kaart uit 1953 is dit wel te herkennen, er waren op dat moment ook 2 vleugels dwars op en ten zuiden van dit gebouw, waarvan de oostelijke vleugel op heden nog (deels) bewaard is. Het terrein is in gebruik als school. Op de (wazige) luchtfoto van 1971 is de westelijke vleugel nog te herkennen, vanaf de luchtfoto van 1979-1990 is deze niet meer aanwezig en vervangen door de huidige laagbouw in het zuidelijke deel van het plangebied. Sindsdien zijn er geen substantiële wijzigingen meer gebeurd aan het plangebied. Aan het Ganzenplein en langs de

Hooistraat en grenzend aan het plangebied zijn enkele gebouwen bewaard met een 16de-17de-eeuwse kern.

Nabij het plangebied gebeurde nog niet zo veel archeologisch onderzoek. De oudste aangetroffen sporen gaan terug tot de 13de eeuw. In de directe omgeving, en mogelijk ook deels op het plangebied, wordt vanaf eind 15de eeuw een dichte bebouwing langsheen de omringende straten aangegeven. Vermoedelijk was het plangebied lange tijd in gebruik als binnengebied/achtererf van het Predikherenklooster en/of de bewoning langsheen het Ganzenplein en de Hooistraat, eventueel met plaatselijk sporen van gebouwen en mogelijk een oude waterloop. Dergelijke binnengebieden werden dikwijls gebruikt voor ambachtelijke activiteiten, als stortplaats, als tuinzone,... en hebben - door het feit dat ze lange tijd grotendeels onbebouwd bleven – mogelijk gezorgd voor een goede bewaring van het archeologisch bodemarchief. Er kunnen op het plangebied archeologische sporen verwacht worden die opklimmen tot de volle/late middeleeuwen. De impact van de huidige bebouwing en verharding op deze sporen is ongekend. Er kan aan het plangebied een hoge archeologische verwachting worden toegekend voor sites met complexe stratigrafie uit de middeleeuwen en de nieuwe tijd.

In 2019 werd in de tuinzone van Ganzenstraat 32 (minder dan 100m ten noorden van het plangebied) een archeologische werfbegeleiding uitgevoerd, waarbij de natuurlijke, gele zandbodem werd vastgesteld op +4,13m TAW (dat was meer dan 1,5m onder het maaiveld van het onderzoeksterrein). Hierboven (vanaf ca. 1m onder het maaiveld) bevond zich een pakket met laatmiddeleeuws aardewerk, waarin zich ook een fundering uit die periode bevond. Het pakket erboven bevatte louter archaeologica uit de 19de en 20ste eeuw, het lijkt erop alsof de 16de- tot 18de-eeuwse pakketten werden weggegraven in de 19de eeuw. Dit onderzoek vond, net als het huidige plangebied, plaats in (schijnbaar) eeuwenlang onbebouwd binnengebied. Mogelijk is op het plangebied een gelijkaardige stratigrafie aanwezig.

Het parochiaal centrum, de garagebox en enkele bijgebouwen en overkappingen aan het schoolgebouw worden gesloopt, de verharding wordt opgebroken. Deze afbraak gebeurt in 2 fases: eerst wordt de gebouwen in het zuidelijke deel gesloopt, vervolgens wordt op dit deel een torenkraan geplaatst. Met deze torenkraan zullen over het te behouden schoolgebouw materiaal en machines worden geplaatst in het noordelijke deel van het terrein, om hier de bijgebouwen en overkappingen af te breken; dit noordelijke deel is namelijk niet via een andere weg toegankelijk. Vervolgens wordt een Toontjeshuis bestaande uit 11 wooneenheden gebouwd op het terrein, dit is een project dat voorziet in zelfstandige wooneenheden voor mensen met een beperking. Hiertoe blijven het voormalige schoolgebouw en de oostelijke vleugel bewaard en worden deze intern aangepast, en worden nieuwe gebouwen opgetrokken. Er wordt een nieuwe verharding/inrit aangelegd vanaf de Predikherenrei, met erlangs parkeerruimte en een groenzone. In de zuidelijke hoek van het plangebied wordt een nieuw dagcentrum gebouwd. De nieuwe gebouwen worden niet onderkelderd. Er kan op het terrein uitgegaan worden van een algemene bodemverstoring tot ca. 80cm diepte voor aanleg van funderingen, nutsleidingen, verhardingen, met plaatselijk (in de oprit) diepere ingrepen voor het aanleggen van een septische put, een regenwaterput en infiltratiekragen. In de te behouden gebouwen wordt de bestaande vloer uitgebroken en vervangen door een nieuwe vloer (bodemingreep ca. 30cm) en zullen enkele diepere smalle sleufvormige uitgravingen gebeuren voor de aanleg van nieuwe nutsleidingen.

Het archeologisch vooronderzoek heeft aangetoond dat het terrein gedurende een lange tijd in gebruik is gebleven als achtererf (tuinzone) sinds de late middeleeuwen. In de bodemopbouw kunnen minstens twee teelaardeniveaus onderscheiden worden waarin laat- en postmiddeleeuws materiaal werd ingezameld. In het noordelijke deel situeert de C-horizont zich op een 90 à 100cm onder het maaiveldniveau; in het zuidelijke deel op ca. 150cm diepte. Op het niveau van de C-horizont tekenen zich effectief grondsporen af. Op basis van ingezameld vondstmateriaal uit deze sporen kunnen deze in de 14de tot 16de eeuw gedateerd worden. Oudere sporen of vondsten werden niet geattesteerd. Het eerste en enige relevante niveau waarbinnen zich laatmiddeleeuwse sporen aftekenen, betreft de top van de C-horizont. Op basis van de geplande werken en de daarbij gepaarde bodemvergravingen ten opzichte van het archeologische niveau kan een *in situ* behoud vooropgesteld worden. De geplande werken reiken immers maximaal 80cm diep onder het maaiveldniveau, dat reeds lager lag dan het toekomstige maaiveldniveau. De oppervlakkige verhardingen werden immers reeds verwijderd en afgevoerd. In het noordelijke deel zal minstens een buffer van 20cm aanwezig zijn en meer; in het zuidelijke deel zal dit minstens 70cm bedragen. Hoewel dus effectief een archeologische site werd vastgesteld, kan het *in situ* behoud vooropgesteld worden.

3. Synthese

3.1. Archeologisch verwachtingspatroon

Het archeologisch vooronderzoek heeft aangetoond dat het terrein gedurende een lange tijd in gebruik is gebleven als achtererf (tuinzone) sinds de late middeleeuwen. In de bodemopbouw kunnen minstens twee teelaardeniveaus onderscheiden worden waarin laat- en postmiddeleeuws materiaal werd ingezameld. In het noordelijke deel situeert de C-horizont zich op een 90 à 100cm onder het maaiveldniveau; in het zuidelijke deel op ca. 150cm diepte. Op het niveau van de C-horizont tekenen zich effectief grondsporen af. Op basis van ingezameld vondstmateriaal uit deze sporen kunnen deze in de 14de tot 16de eeuw gedateerd worden. Oudere sporen of vondsten werden niet geattesteerd. Het eerste en enige relevante niveau waarbinnen zich laatmiddeleeuwse sporen aftekenen, betreft de top van de C-horizont. Op basis van de geplande werken en de daarbij gepaarde bodemvergravingen ten opzichte van het archeologische niveau kan een *in situ* behoud vooropgesteld worden. De geplande werken reiken immers maximaal 80cm diep onder het maaiveldniveau, dat reeds lager lag dan het toekomstige maaiveldniveau. De oppervlakkige verhardingen werden immers reeds verwijderd en afgevoerd. In het noordelijke deel zal minstens een buffer van 20cm aanwezig zijn en meer; in het zuidelijke deel zal dit minstens 70cm bedragen. Hoewel dus effectief een archeologische site werd vastgesteld, kan het *in situ* behoud vooropgesteld worden.

3.2. Beantwoording onderzoeksvragen

In het programma van maatregelen van de bureaustudie³ werden volgende onderzoeksvragen opgenomen:

- Hoe is de bodemopbouw?

Bij profiel 1 (sleuf 1 – noorden) bestaat de bodem uit een 50cm dikke zandige en humeuze Ap1 met een donkergrijze tot zwarte kleur. Deze wordt gevolgd door de Ap2 die iets lichter is van kleur en baksteen- en kalkbrokken bevat (spoor 3). Vanaf een diepte van ca. 90 à 100cm onder het maaiveldniveau situeert zich de gelige zandige C-horizont. Deze is sterk waterverzadigd. Profiel 2 situeert zich eerder centraal op het terrein, in het noordelijke deel van sleuf 2. In dit profiel kan een 40cm dikke Ap1 onderscheiden worden gevolgd door de Ap2 (spoor 8) die tot minstens 160cm diep onder het maaiveldniveau reikt. De Ap2 kenmerkt zich door een grote hoeveelheid kalkbrokjes in de vulling. De C-horizont werd niet geattesteerd. Profiel 3 in het zuidelijke deel van sleuf 2 bestaat uit een verstoord pakket van ca. 40cm dik, gevolgd door de Ap1 van 20cm dik. Hieronder situeert zich een 15cm dik grijzig vermengd laagje met kalkbrokjes. Vanaf 75cm onder het maaiveldniveau bevindt zich de Ap2 (spoor 9) voorzien van baksteenbrokken en houtskoolspikkels. Vanaf 160cm diepte gaat deze over in de gelige zandige en waterverzadigde C-horizont. De C-horizont vormt het enige relevante archeologische niveau waarin zich sporen aftekenen. Deze situeert zich onder het maaiveldniveau vanaf 90 à 100cm in het noorden tot 160cm in het zuiden.

- Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?

De algemene verstoringsgraad is relatief beperkt tot enkele recentere muurmassieven en plaatselijke ondiepe verstoringen. De verstoringen reiken maximaal tot een 50tal cm onder het huidige maaiveldniveau. Daaronder kent de bodem een normale bodemopbouw met beperkte/geen verstoringen.

- Zijn er archeologische sporen aanwezig?

Tijdens het archeologisch vooronderzoek werden lagen (tuin/cultuurlagen) en grondsporen aangetroffen. De grondsporen situeren zich op het niveau van de C-horizont en dateren uit de late middeleeuwen. De lagen dateren uit de late en postmiddeleeuwen.

- Welke spoorcategorieën komen voor?

Er komen grondlagen en kuilen voor, aangevuld met enkele postmiddeleeuwse en recentere muurrestanten.

³ <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/16903>

- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?

De bewaringstoestand van de oudere laatmiddeleeuwse sporen is goed te noemen. Deze situeren zich vanaf 90 à 100cm (noorden) tot 150cm (zuiden) diepte onder het maaiveldniveau en worden hierdoor veilig afgedekt.

- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?

De aangetroffen sporen dateren uit de late/postmiddeleeuwen. Er kunnen geen onderlinge structuren herkend worden. De aangetroffen sporen en de bodemkundige resultaten wijzen erop dat het gebied lange tijd als achtererf werd ingenomen.

- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?

Er werden hiervoor geen aanwijzingen teruggevonden.

- Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?

Het terrein behoort toe aan een achtererf sinds minstens de late middeleeuwen. Pas in recentere tijd werd bewoning ingepland op basis van de archeologische resultaten.

- Kunnen de aangetroffen archeologische sporen gekoppeld worden aan de invulling van het terrein zoals die te zien is op de historische kaarten?

De oude cartografische bronnen tonen het plangebied effectief als een onbebouwd open terrein aan. Pas naar de 18de eeuw en later komt effectief bewoning voor. Wellicht kunnen de recentere muurresten hieraan gelinkt worden.

- Kan een archeologische site uitgesloten worden?

Op het niveau van de C-horizont bevinden zich effectief archeologische sporen uit de late en post middeleeuwen. De sporen bestaan uit kuilen waarin aardewerk werd ingezameld. Aangezien de C-horizont het enige relevante archeologisch niveau is, en deze zich situeert op 90 à 100cm in het noorden en 150cm in het zuiden, en de geplande werken niet zo diep reiken, kan een in situ behoud vooropgesteld worden.

- Is een vervolgonderzoek noodzakelijk, en zo ja, wat is de afbakening en aan welke modaliteiten (strategie, onderzoeksvragen) moet dit voldoen?

Het archeologisch vooronderzoek heeft aangetoond dat het terrein gedurende een lange tijd in gebruik is gebleven als achtererf (tuinzone) sinds de late middeleeuwen. In de bodemopbouw kunnen minstens twee teelaardeniveaus onderscheiden worden waarin laat- en postmiddeleeuws materiaal werd ingezameld. In het noordelijke deel situeert de C-horizont zich op een 90 à 100cm onder het maaiveldniveau; in het zuidelijke deel op ca. 150cm diepte. Op het niveau van de C-horizont tekenen zich effectief grondsporen af. Op basis van ingezameld vondstmateriaal uit deze sporen kunnen deze in de 14de tot 16de eeuw gedateerd worden. Oudere sporen of vondsten werden niet geattesteerd. Het eerste en enige relevante niveau waarbinnen zich laatmiddeleeuwse sporen aftekenen, betreft de

top van de C-horizont. Op basis van de geplande werken en de daarbij gepaarde bodemvergravingen ten opzichte van het archeologische niveau kan een in situ behoud vooropgesteld worden. De geplande werken reiken immers maximaal 80cm diep onder het maaiveldniveau, dat reeds lager lag dan het toekomstige maaiveldniveau. De oppervlakkige verhardingen werden immers reeds verwijderd en afgevoerd. In het noordelijke deel zal minstens een buffer van 20cm aanwezig zijn en meer; in het zuidelijke deel zal dit minstens 70cm bedragen. Hoewel dus effectief een archeologische site werd vastgesteld, kan het in situ behoud vooropgesteld worden.

4. Samenvatting

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen te Brugge Predikherenrei 15A (provincie West-Vlaanderen), gelegen binnen de afgebakende archeologische zone van de historische stadskern van Brugge, waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 300m² of meer bedraagt en de bodemingrepen groter zijn dan 100m², dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

Het archeologisch vooronderzoek kon in één fase uitgevoerd worden. Zowel het noordelijke als het zuidelijke deel kon archeologisch bekeken en onderzocht worden. Er diende evenwel rekening gehouden te worden met enkele factoren, meer bepaald veiligheid en stabiliteit. Er blijft immers een gebouw (centraal in het noordelijke deel) behouden en het terrein wordt volledig rondom begrensd door bewoning en hoge tuilmuren. Daarenboven bevinden zich nog werkende nutsleidingen doorheen het terrein. Ook de toegangsweg en een deel van de verharding in het zuiden werd behouden omwille van het werfverkeer en stabiliteit. De reële onderzoekbare zone kwam hierdoor lager te liggen, maar desondanks kon een goede inschatting gemaakt worden van het archeologisch potentieel en de eventuele impact van de geplande werken daarop. Ook de hoge grondwatertafel bemoeilijkte het archeologisch vooronderzoek. Het niveau ervan situeerde zich ter hoogte van de C-horizont.

Het onderzoek vond plaats op een site met een complexe verticale stratigrafie. Het proefsleuvenplan zoals opgenomen in de bureaustudie voorzag in de aanleg van 2 parallelle NO-ZW georiënteerde proefsleuven in het zuidelijke deel en één NW-ZO georiënteerde proefsleuf in het noordelijke deel. Dit sleuvenplan kon grotendeels gevolgd worden, maar de 2 zuidelijke sleuven dienden wel ingekort te worden omwille van stabiliteit en de aanwezigheid van verhardingen voor de toegangsweg tot de werf. Er werd wel een bijkomende proefput (sleuf 4) aangelegd in het zuidwesten. De proefsleuven en proefput werden machinaal aangelegd tot op het eerste archeologisch niveau, wat in alle gevallen de C-horizont betreft. In het noordelijke deel was dit op ca. 90 à 100cm onder het maaiveldniveau; in het zuidelijke deel bedroeg dit ca. 150 à 160cm. Er kan op het terrein uitgegaan worden van een algemene bodemverstoring tot maximaal ca. 80cm diepte voor aanleg van funderingen, nutsleidingen, verhardingen, met plaatselijk (in de oprit) diepere ingrepen voor het aanleggen van een septische put, een regenwaterput en infiltratiekratten. In de te behouden gebouwen wordt enkel de bestaande vloer uitgedolven en vervangen door een nieuwe vloer (bodemingreep ca. 30cm) en zullen enkele diepere smalle sleufvormige uitgravingen gebeuren voor de aanleg van nieuwe nutsleidingen. Het huidige maaiveldniveau bevindt zich op +5,6m TAW in het noorden en stijgt richting het zuiden naar +5,9m TAW. Het archeologisch vlakniveau situeert zich op ca. 4,7m TAW in het noorden en op ca. 4,3m TAW in het zuiden. Voor de uitgraving werd gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak van 1,40m breed. De grond werd gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Na de voltooiing van de registratie van de sleuven werden deze gedicht.

Het projectgebied heeft een totale oppervlakte van ca. 1582m² groot. In totaal werd 78m² (5%) onderzocht door middel van proefsleuven. In stedelijke context is de dekkingsgraad dikwijls lager dan 12,5% zoals opgenomen in de Code van Goede Praktijk (te verdelen over 10% sleuven en 2,5% dwarssleuven/volgsleuven/kijkvensters). Bovendien wordt het centrale gebouw behouden, diende

rekening gehouden te worden met stabiliteit en veiligheid (buffers ten opzichte van de aanpalende gebouwen/tuilmuren) en de verhardingen van de toegangsweg en werfzone in het zuidelijke deel. Het vooronderzoek kon evenwel een goede inschatting maken van het archeologisch potentieel ten opzichte van de geplande werken.

Het archeologisch vooronderzoek heeft aangetoond dat het terrein gedurende een lange tijd in gebruik is gebleven als achtererf (tuinzone) sinds de late middeleeuwen. In de bodemopbouw kunnen minstens twee teelaardeniveaus onderscheiden worden waarin laat- en postmiddeleeuws materiaal werd ingezameld. In het noordelijke deel situeert de C-horizont zich op een 90 à 100cm onder het maaiveldniveau; in het zuidelijke deel op ca. 150cm diepte. Op het niveau van de C-horizont tekenen zich effectief grondsporen af. Op basis van ingezameld vondstmateriaal uit deze sporen kunnen deze in de 14de tot 16de eeuw gedateerd worden. Oudere sporen of vondsten werden niet geattesteerd. Het eerste en enige relevante niveau waarbinnen zich laatmiddeleeuwse sporen aftekenen, betreft de top van de C-horizont. Op basis van de geplande werken en de daarbij gepaarde bodemvergravingen ten opzichte van het archeologische niveau kan een *in situ* behoud vooropgesteld worden. De geplande werken reiken immers maximaal 80cm diep onder het maaiveldniveau, dat reeds lager lag dan het toekomstige maaiveldniveau. De oppervlakkige verhardingen werden immers reeds verwijderd en afgevoerd. In het noordelijke deel zal minstens een buffer van 20cm aanwezig zijn en meer; in het zuidelijke deel zal dit minstens 70cm bedragen. **Hoewel dus effectief een archeologische site werd vastgesteld, kan het *in situ* behoud vooropgesteld worden.**

5. Bibliografie

- <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>
- <http://maps.google.be/>
- <http://www.cartesius.be/CartesiusPortal/>
- <http://www.geopunt.be/kaart>
- <http://www.ngi.be/topomapviewer/>
- <https://inventaris.onroerenderfgoed.be>
- <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/16903>

6. Bijlages

- Referentieprofielen

Projectcode		2024I160			Coördinaten	X 70 780 en Y 211 495	
Type onderzoek		Proefsleuven					
Profielnummer		PR1 – SL1			Hoogte	+5,6m TAW	
Oriëntatie		ZO-NW			Grondwater	niet bereikt	
Datum		26/09/2024			Classificatie	OB	
Weer		Droog, bewolkt, grijs				Bebouwde zones	
Beschrijving		Maarten Bracke			Fotonr	33	
Landgebruik		Afbraak, bewoning, ...			Plannr	Zie allesporenkaart	
Vegetatie		/					
Horizont		Diepte (cm)		Methode beschrijving	Ondergrens		
nr	Benaming	begin	eind		bereikt	duidelijkheid	regelmatigheid
1	Ap1	0	40/50	Droog	Ja	Duidelijk	Regelmatig
2	Ap2	40/50	90/100	Droog	Ja	Duidelijk	Vrij onregelmatig
3	C-horizont	90/100	-	Droog	Nee	-	-
Kleur (visueel)		Vochtigheid		Textuur		Andere fenomenen/opmerkingen	
				symbool	beschrijving		
Donkergrijszwart		Vrij nat		Z	Zand	/	
Grijszwart		Vrij nat		Z	Zand	/	
Geel		Zeer nat		Z	Zand	/	

Figuur 33 Zicht op profiel 1 in sleuf 1 met aanduiding van de stratigrafische eenheden.

- Figurenlijst

Figuur 1 Zicht op het zuidelijke deel met centraal op het terrein het te behouden gebouw, aan de westelijke zijde hoge tuin- en gevelmuren (foto richting het noorden).	6
Figuur 2 Zicht op het uiterste zuidelijke deel met rechts de toegangsweg naar de Predikherenrei (foto richting het zuiden).	6
Figuur 3 Doorgang voor de kraan tussen de zuidelijke en noordelijke zone door het te behouden gebouw (foto richting het zuiden).	7
Figuur 4 Zicht op het noordelijke deel van het plangebied (foto richting het oosten).	7
Figuur 5 Sfeerbeeld bij aanvang van het vooronderzoek (sleuf 1 in het noordelijke deel).	9
Figuur 6 Sfeerbeeld tijdens de opmetingen, met op de voorgrond één van de recentere muurmassieven.	10
Figuur 7 Het algemeen sleuvenplan geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).	10
Figuur 8 Uitsnede uit de bodemkaart (bron: bureaustudie en geopunt.be).	13
Figuur 9 Algemeen proefsleuvenplan met aanduiding van de hoogtemetingen, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).	14
Figuur 10 Algemeen proefsleuvenplan met aanduiding van de profielen, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).	14
Figuur 11 Zicht op profiel 1 in sleuf 1 (noordelijke deel) – het niveau van de C-horizont is sterk waterverzadigd.	15
Figuur 12 Zicht op profiel 2 in sleuf 2 (noordelijke deel van sleuf 2) – uitsluitend teelaardepakketten.	15
Figuur 13 Zicht op profiel 3 in sleuf 2 (zuidelijke deel van sleuf 2) – het niveau van de C-horizont is onderaan te zien als het verspoelde niveau.	16
Figuur 14 Algemeen sporenplan geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt).	17
Figuur 15 Algemeen sporenplan geprojecteerd op het GRB met aanduiding van de hoogtes (bron: geopunt).	18
Figuur 16 Detailplan van sleuf 1 (noordelijke deel).	18
Figuur 17 Detailplan van de sleuven 2 en 3 (zuidelijke deel).	19
Figuur 18 Zicht op sleuf 1.	19
Figuur 19 Zicht op het muurrestant S1.	20
Figuur 20 Zicht op de uitbraaksporen S1 en S2.	20
Figuur 21 Coupe op kuil S4. Grondwater bemoeilijkte het coupeerwerk.	21
Figuur 22 Zicht op kuil S6 in sleuf 2. Gezien de diepte en het grondwater werd het spoor niet opgeschoond.	21
Figuur 23 Zicht op sleuf 3 met links de recentere muur S7 en achteraan de recente muurmassieven.	22
Figuur 24 Verstoringen ter hoogte van proefput 4.	22
Figuur 25 Selectie van het aardewerk uit kuil S4 (sleuf 1 – inv. 1).	24
Figuur 26 Selectie van het aardewerk uit kuil S6 (sleuf 2 – inv. 3).	24
Figuur 27 Selectie van het aardewerk uit de cultuurlaag S8 (sleuf 3 - inv. 4).	25
Figuur 28 Fragment van een mogelijke kanonsbal in natuursteen (sleuf 3 - inv. 6).	25
Figuur 29 Franse ruitschild rekenpenning late 15 ^{de} eeuw (sleuf 2 – S8 – inv. 5).	26
Figuur 30 Duit van Albrecht en Isabella ca. 1610 (sleuf 3 – S9 – Inv. 7).	26
Figuur 31 Mogelijk onderdeel van een pommel van een zwaard/sabel (sleuf 3 – S9 – inv. 7).	27

Figuur 32 Dierlijk botmateriaal uit kuil S4 (inv. 2).	27
Figuur 33 Zicht op profiel 1 in sleuf 1 met aanduiding van de stratigrafische eenheden.....	40

Sporenlijst

2024I160

Proefsleuven

Spoornr	Werkputnr./Sl eufnr.	Sectornr.	Vaknr.	Vlaknr.	Interpretatie	Associatie	Datum	Afligging	Datering	Coupe	Diepte	Opmerkingen	Laag					Bouwelement					Relatie	Vondstnr	Staalnr	Fotonr	Tekening (kaart, plan, plattegrond, coupe of profiel)
													Aard (HOM/HET)	Kleur	Textuur	Inclusies	Bioturbatie	Constructie	Fasering	Materiaal	Afwerking	Techniek					
1	1	/	/	1	muurfundering/ uitbraakspoor	S2	26/09/2024	scherp	PME	/	/	/	/	/	/	/	baksteen en brokstukken - fundering	/	baksteen	geen	kalkmortel	/	/	/	/	zie algemeen sporenplan	
2	1	/	/	1	muurfundering/ uitbraakspoor	S1	26/09/2024	scherp	PME	/	10cm	/	/	/	/	/	kalkmortel - fundering	/	witte kalkmortel	geen	kalkmortel	/	/	/	/	zie algemeen sporenplan	
3	1	/	/	1	laag	/	26/09/2024	/	L/PME	/	/	cultuurlaag	HET	DGRBR	Z	BK- en kalkbrokken	/	/	/	/	/	/	/	/	zie algemeen sporenplan		
4	1	/	/	1	kuil	S5	26/09/2024	/	L/PME	ja	10cm	kuil	HET	DGRBR	Z	HK	/	/	/	/	/	/	/	/	zie algemeen sporenplan		
5	1	/	/	1	kuil	S5	26/09/2024	/	L/PME	/	/	kuil	HET	DGRBR- ZW	Z	HK	/	/	/	/	/	/	/	/	zie algemeen sporenplan		
6	2	/	/	2	kuil	/	26/09/2024	/	L/PME	/	/	kuil	HET	DGRBR	Z	HK	/	/	/	/	/	/	/	/	zie algemeen sporenplan		
7	3	/	/	1	muur	/	26/09/2024	/	PME/NT	/	/	muur	/	/	/	/	muur	/	baksteen	/	mortel	/	/	/	/	zie algemeen sporenplan	
8	2	/	/	1	laag	/	26/09/2024	/	L/PME	/	/	cultuurlaag	HET	DGRBR	Z	BK- en kalkbrokken	/	/	/	/	/	/	/	/	zie algemeen sporenplan		
9	3	/	/	1	laag	/	26/09/2024	/	L/PME	/	/	cultuurlaag	HET	DGRBR	Z	BK- en kalkbrokken	/	/	/	/	/	/	/	/	zie algemeen sporenplan		

Vondstenlijst

2024I160Proefsleuven

Vondstnr	Spoornr	Laagnr	Kwadrant/Coupedeel	Werkput/Sleuf	Sector	Vak	Profiel	Vlak	Inzamelwijze	Datum	Maaswijdte	xyz	Vondstcategorie	Datering	Hoeveelheid (telling/schatting)	Gewicht (g)	Homogeniteit	Fotonr	Tekening (kaart, plan, plattegrond, coupe of profiel)	Vondst-tekening
1	4	1	/	1	/	/	/	1	CP	26/09/2024	/	/	AW - grijs - gietsnep van een teil	14de/15de eeuw	1	7	ja	25	/	/
1	4	1	/	1	/	/	/	1	CP	26/09/2024	/	/	AW - vroegrood - beroeting - wandfragmenten	14de/15de eeuw	3	11	ja	25	/	/
1	4	1	/	1	/	/	/	1	CP	26/09/2024	/	/	AW - majolica - sgraffito	15de/16de eeuw	1	3	ja	25	/	/
2	4	1	/	1	/	/	/	1	CP	26/09/2024	/	/	bot - dierlijk	LME/PME	4	18	ja	32	/	/
3	6	1	/	2	/	/	/	2	CP	26/09/2024	/	/	AW - grijs - 2 wanden en 1 rand (voorraadpot)	LME/PME	3	94	ja	26	/	/
3	6	1	/	2	/	/	/	2	CP	26/09/2024	/	/	AW - steengoed - 5 wanden en 1 bodem - Raeren en Westerwald	LME/PME	6	205	ja	26	/	/
4	8	1	/	2	/	/	/	1	AV	26/09/2024	/	/	AW - rood geglazuurd - groen glazuur binnenzijde	PME	1	143	nee	27	/	/
4	8	1	/	2	/	/	/	1	AV	26/09/2024	/	/	AW - steengoed - 2 wandfragmenten en 1 bodem - Raeren	PME	3	138	nee	27	/	/
4	8	1	/	2	/	/	/	1	AV	26/09/2024	/	/	AW - majolica - blauw dambordpatroon - bord	17de eeuw	3	45	nee	27	/	/
5	8	1	/	2	/	/	/	1	AV	26/09/2024	/	/	MET - Franse rekenpenning ruitschild	ca. 1480-1500	1	3	nee	29	/	/
6	9	1	/	3	/	/	/	1	AV	26/09/2024	/	/	STN - kanonsbal in witte zandsteen	16de-18de eeuw	1	221	nee	28	/	/
7	9	1	/	3	/	/	/	1	AV	26/09/2024	/	/	MET - pommel zwaard?, Korte Karel V (ca. 1540) en duit Albrecht & Isabella (ca. 1610)	16de-18de eeuw	1	221	nee	30 en 31	/	/

Brugge Predikherenrei 15a

2024I160
Proefsleuvenonderzoek

Allesporenkaart

Legende

- Projectgebied
- Proefsleuven
- Profielen
- 5.90 Hoogtes maaiveld
- 4.33 Hoogtes vlak
- Sporen
 - kuil
 - laag
 - muur
 - recent massief
 - verstoring
 - Coupe

0 2,5 5 7,5 10 m

Bron: geopunt.be Datum: 26-9-2024

